

Kaius Peltonen
Sotilaslakimies
Pääesikunta
5.5.2026

HE 55/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi puolustusvoimista annetun lain muuttamisesta

Tausta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Puolustusvoimista annettua lakia siten, että lakiin lisättäisiin säännökset tiettyjen virkamiesten eroamisistä ja eroamisikien tarkistamisesta puolustusministeriön asetuksella yhtä monella kuukaudella kuin alinta vanhuuseläkeikää tarkistetaan julkisten alojen eläkelain 102 §:n 4 momentin mukaan.

Samalla nykyinen Puolustusvoimista annetun lain 47 §, joka sisältää säännökset eroamisistä ja oikeudesta jatkaa palvelua eroamisien jälkeen, jaettaisiin lainsäädäntöteknisesti useiksi pykäliksi selkeyden lisäämiseksi.

Puolustusvoimien pääesikunnan lausunto

Pääesikunnan näkemyksen mukaan käsittelyssä oleva lakimuutos on tarpeellinen, jotta voimassa oleva oikeustila vastaisi myös jatkossa sotilaseläkejärjestelmän tarkoitusta. Myös esitetty pykälärakenteen muutos selkeyttää luettavuutta.

Hallituksen esityksessä todetaan, että Puolustusvoimien virkojen eroamisistä säädetään puolustusvoimista annetun lain (551/2007) 47 §:ssä. Palvelussuhde päättyy viimeistään, kun eroamisikä täyttyy. Julkisten alojen eläkelaisissa (81/2016) säädetään, milloin oikeus eläkkeeseen alkaa, sekä yleisesti sotilaseläkejärjestelmästä.

Julkisten alojen eläkelain tullessa voimaan eläkkeelle siirtymistä myöhennettiin vuodesta 2018 lukien kolmella kuukaudella vuotta kohden siten, että vuonna 2025 saavutettiin kahden vuoden myöhennys eläkkeelle siirtymiseen. Jotta vältettiin tilanne, että Puolustusvoimien palvelussuhde päättyisi eroamisissä ilman oikeutta vanhuuseläkkeeseen, muutettiin puolustusvoimista annetun lain eroamisikää koskevaa 47 §:ää julkisten alojen eläkelain uudistusta vastaavasti vuoden 2018 alusta lukien. Pykälässä ei kuitenkaan säädetä eroamisistä eikä sen tarkistamisesta elinajan odotteen muutokseen liittyen vuoden 1972 jälkeen syntyneiden upseerien eikä muiden sotilasvirkojen eroamisikäsäännöksissä mainittuja ikäluokkia nuorempien virkamiesten osalta.

Jos edellä mainittujen virkamiesten eroamisikiä koskevaa sääntelyä ei tarkistettaisi, eroamisikä määräytyisivät valtion virkamieslain (750/1994) yleisiä eroamisikiä koskevan sääntelyn mukaan. Tällöin myös heidän alin vanhuuseläkeikänsä olisi julkisten alojen eläkelain 102 §:n 5 momentin mukaan 70 vuotta.

Sotilaseläkejärjestelmän ja siihen liittyvien eroamisikärajojen avulla hallitaan sotilashenkilöstön ikärakennetta ja käytettävyyttä sodan ajan tehtäviä ajatellen sekä

mahdollistetaan sotilaskoulutetun reservin muodostumista. Tästä syystä myös sotilaan alin vanhuuseläkeikä ja eroamisikä ovat pääsääntöisesti samat, sillä henkilöstösuunnittelu edellyttää tiettyä ennakoitavuutta. Valtion virkamieslain mukaiset yleiset eroamisiät eivät mainituista syistä vastaisi sotilaseläkejärjestelmän tarkoitusta.

Sotilaiden eroamisiät ovat pääsääntöisesti samat puolustushaaroittain, pois lukien lentäjän tehtävissä palvelevat. Lentäjiä palvelee Maa- ja Ilmavoimissa. Lentäjän koulutusta vaativassa tehtävässä palvelevan eläkeikä on muita sotilaita matalampi.

Vaikka eroamisiän määrittäminen ei suoraan vaikuta eläkeiän nousuun, sillä eläkeikä määräytyy julkisten alojen eläkelain mukaan, toteaa Puolustusvoimat eläkeiän nousun vaikutuksesta henkilöstörakenteeseen yleisesti, että eläkeiän nosto luonnollisesti nostaa sotilaiden keski-ikää. Keski-ian nouseminen tulee mahdollisesti vaikuttamaan sairaspöissaolöjen määrän hienoisena kasvuna (tutkimustulokset yli 55-vuotiaiden tuki- ja liikuntaelinsairauksien määrän kasvusta) sekä vakavien sairauksien lisääntymisenä keski-ikäisillä henkilöillä.

Sotilaiden määrä tulee nousemaan esimerkiksi upseereiden osalta yhden kadettikurssin (noin 150 henkilöä) verran yhden vuoden noston seurauksena. Lisäksi sotilaiden määrä lisääntyy vastaavasti suhteessa henkilöstön kokonaismäärään. Virassa olevien määrän kasvu tulee hidastamaan sotilaiden pääsyä vaativimpiin tehtäviin kaikissa sotilaiden henkilöstöryhmissä, koska tehtävien määrä ei kasva samassa suhteessa henkilöstömäärän lisääntymiseen.

Eläkeiän nosto tulee lyhentämään sotilaiden käyttöaikaa reservissä, vaikkakin päätös nostaa asevelvollisuuden yläikärajaa 60 vuodesta 65 vuoteen helpottaa tätä tilannetta.